

Nadram nerazsodni množici trde espisti, da je Ido le za inteligente lahek, a ne tudi za dr. prostega človeka. Resnica pa je da je Ido tudi za neizobražena zelo lahek kar se pa tiče njegovega besedišča, je pa umevno, da se Ido, ki hoče izraziti vse dobro in jasno, ne more ozirati na duševne revčke.

Za „Klub priseljenih učiteljev“.

Priseljeni učitelji imamo svoje posebne prilike in posebne bole Polez borbe za službeno mesto, nam tleni življenje in manjša energije nerazumevanje našega položaja v lastnih vrstah. In zerečeno je upanje, da bo to nerazumevanje — ali recimo celo odpor — tekom časa izginko; kajti ta odpor ni posledica nezaupanja in nevere v naše moči in zmožnosti, ni posledica srčne nekulture ampak je produkt kruhoborstva, ki je zopet logična posledica dejstva, da postajajo službena mesta redkejša, učiteljski kader pa močnejši. Ne da bi se ozirali na razne krivične in smešne trditve in očitania na račun učiteljev iz neodrešenih krajev, je vendar ena morala, ki drži: »Privoščim vsakemu, da si pomaga kot ve in zna ali ne na moji račun.« Ta svetl egoizem se ne bo nikoli izubil, ampak bo rasteč čim več bo kompetentov in čim manj bo službenih mest.

To so neprilike, ki jih srečava priseljenec v lastnih vrstah. Bolé pač, a niso najhujše! Hujše neprilike srečava na križevi poti, ko išče službenega mesta. Ideali, ki so mu dali moči da je vztrajal med sovražniki, se izpreminjajo v razočaranja. In ko sedj »na gorkem« (ta cvetka ni z moiega vrta) kot honorarni nastavljenec, čaka na modelitev državljanstva, ki ga končno prejme po posredovanju katkega »biroja« (menda 600 Din) se preklija za stalnost se razburja, ker je baie v zraku, da se mu ne bodo štela leta službovanja v inozemstvu — in pridno leni kolekú na prošnje.

Vse to in še kaj hujšega ne bo prihranjeno onim, ki pridejo za nami. Še

ki preko 2—3000 besed ne spravijo pod kapo!

Jezikovno »zobraženi« eg. tovariši pa že po zadnjih podanih primerih lahko sodijo, kateri jezik da je »une langue plus claire« ali Espo ali Ido.

J. Kovačič.

dolga vrsta jih je, ki žive in vztrajajo med sovražniki zaradi liubezni do svojega rodu in — ker so mnenja, da jim je hrbet zavarovan. Naj nas lastne izkušnje izučé, da je vsak svoje sreče kovač in da smo dolžni uveladiti not tistim ki so naši kulturni dediči.

Ustanovimo si v okvirju organizacije »Klub priseljenih učiteljev«, ki imei skrb varovati lastne koristi, ublaževati pot bodočim priselencem in imeti v evidenci delo vseh, ki žive izven naših državnih mel. To slednje je posebno potrebno, ker se ravno našlabši v naših vrstah najglasneje trkajo na svoja prsa, češ: »ni je večje žrtve od mene« — in dobe dobra službena mesta na račun poštenjakov, ki menijo, da je bilo njihovo nožrtvovanje dolžnost in ne zaslugá, še manj pa preračunjena reklama. Za Efialte bi ne smelo biti mesta med nami!

Nečesa bi pa ta klub ne smel: sprejemati v svoji načrt naloge, ki bi privedle do diferenciacije z ostalim delom učiteljstva; nasprotno: iskati bo moral poti da se avlanirajo še tista nasprotstva ki so že tu. Mislim, da bi bila najlepša prilika za pogovor o tem o priliki »kupčine« v Celju. Pozivam tovariše priselence, ki se skupščine udeležé, da mi sporoče svoje mnenje.

Sporožil sem to misel jaz, ker se mi ne more očitati da govorim »pro domo«. Rojen in pristojen v krajih odrešene domovine imam hvála bogu tudi svojo stalnost ki ni nič manjša od stalnosti drugih sodržavljánov: stalno nestalna!

Jošio Ribčič, Rakek.

Splošne vesti.

— **Društveni blagajniki. Če hočete, da bo Vaše društvo zastopano na delegaciji ter da bodo imeli delegati pravico soodločevanja, poravnajte tekem junija polletno članarino. — Tozadevni sklep ožjega sosveta, ki je v skladu s pravili, bomo dosledno izvajali.**

— **Letno poročilo** so dosti predložila sledeča okrajna učiteljska društva: brežiško-seyniško kamniško, kozjansko, laško, svetolenartsko, ljubljanska okolica, mariborsko, mariborska okolica, ormoško, ptuško, savinjsko-vransko in slovenjgraško. Manika še poročilo 20 društev. Prosimo podvzivate se!

UJU — **poverjenštvo Ljubljana.**

— **Izplačevanje uradniških razlik.** »Jutro« poroča: Predsedstvo Glavnega Činovniškega Saveza objavlja informacije o načinu, kako se bo v smislu načrta finančnega ministra, ki ga je odo-

bril ministrski svet, izplačevala razlika uradniških plač za dobo od 1. oktobra 1923, do 1. maja 1924. Po tej informaciji se bo postopalo na sledeči način: Činovnikom se priznava pravo na razliko, ki se dobi, ako se od vsote osnovne in položajne plače po novem zakonu za navedenih 7 mesecev odbije vsota plače po starem zakonu in sprejetih predumov v prvih 4 mesecih 1924. Zvaničniki in služitelji pa dobišo razliko med vsoto osnovne in položajne plače ter zakonite stannarine in vsoto starih plač ter sprejetih predumov v dobi od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. To rešenje velja za vse državne nastavlence, ki so bili v službi dne 1. septembra 1923 in prevedeni po novem zakonu. Ker pa je proračunski kredit v znesku 10 milijonov dinarjev za izplačilo teh razlik nezadosten, je določeno, da se razlike predvsem izplačajo državnim uslužbencem ki so bili v volnih letih 1914, in 1915, v južni Srbiji v službi ter so zaradi posebnih žrtev za splošno narodno stvar zaslužili to priznanje.

obvezna za deklice pa tudi na raznih šolah, tako da se lahko vezba deca smotreno v telovadbi. Vrh teza telovadi mnogo otrok tudi v raznih telovadnih društvih.

k) Izletj V zimskem času so se prireiali večinoma le poučni izletj v najbližjo okolico, ker zimska doba ne dopušča dolgih skupin izletov. V poletnem času pa so bili skupni izletj tudi v razne oddaljene kraje po Sloveniji in izven Slovenije.

l) Zabave, koncerti in predavanja so se vršila na mnogih šolah.

m) Sodelovanje pri zabavah drugih društev. Podmladkari so sodelovali tudi pri raznih prireditvah drugih društev.

n) Medsebojno donisovanje. Nekateri učenci so pošiljali pisma svojim tovarišem v Sloveniji i državi.

o) Posebno so delovale naslednje šole v tej-le smeri:

1. **Brežice**, deška meščanska šola: Naloge, ki jih je nalagal šolski odbor razrednimi odborom in so jih le-ti z dovolino vneto izvrševali so bile: gojitev sočutia in družabnosti, vzdrževanje reda navaianie k dobrotvornemu udelstvovanju napram součencem in drugim, k liubezni do domovine, k negovanju zdravja (vzdrževanje snage, telovadne

nie ter nastavlencem najnižih činov, služiteljem, zvaničnikom in dalje zaporedoma po kategorijah in skupinah, tako da dobe razlike najprej nastavlenci z najmanjšo plačo v vseh kategorijah — Glavni Činovniški Savez sporoča nadalje da se bo izplačilo izvršilo, čim bodo v ministrtvu financ izdelana detailna navodila in izdane odredbe izplačilnim blagajnam.

— **O kmetijstvu Slovenije** izda kmetijski list »Polieprivrednj Glasnik« v Novem Sadu okoli 10. imjia t. l. slavnostno, izredno bogato opremljeno številko, katero dobe redni naročniki »P. G.« brezplačno drugi pa do 20 Din pri uredništvu navedenega glasilka. Pri tem je sodelovalo 24 slovenskih kmetijskih strokovniakov z večimi in manjšimi prispevki o vseh panogah našega kmetijstva. Polez prvovrstnih strokovnih razprav je v obsežni 60 strani obsegočem svečanem zvezku o kmetijstvu Slovenije kakih 40 podob, a naslovno stran krasi umetniško delo našega akademskega slikarja Rudolfa Marčiča, predstavljajoč »Bled v mesečini«. Vsem zanimancem in prijateljem našega kmetijskega gospodarstva namo priporočamo takoišni nabavo tega važnega strokovnega dela. Kakor izvemo, so naročila sprejmeio samo še do 10. t m.

A. Žmavc.

— **Od 10 spomladanskih učnih tečajev** na srednji vinarški in sadiarski šoli v Mariboru se jih je vršilo 9, eden pa se ni mogel vršiti radi prepričé udeležbe. Pa tudi ostali tečajj so bili le deloma prav dobro obiskani. Naj mi kmetovalci ne zamerio ako jim očitam veliko neodpušno brezobzirnost. Za petdnevni kletarski tečajj so se dajale celo lepe denarne podpore, katerih se pa ni moglo uporabiti ker so je bili od 23 obiskovalcev samo trije potrebni. In srednji kot manjši kmetje odnosno njih sinovi so je danes v splošnem potrebni — kakor tudi stvarnega strokovnega pouka. Ne tarnajte, če si nočete pomagati, ko se Vam tako ugodna prilika nudi! To mora biti drugače!

A. Žmavc.

— **Tiskarski škrat** nam je v zadnji številki v naslovnem članku skvaril smisel v 3. odstavku drugega stolca ki naj se glasi pravilno: Na trilem temelju teh praznih političnih gesel in kvarnih načel naj eradimo svoje stanovske in druge nepolitične organizacije! V tem kaosurine miselnosti ni ene svetle, močne ideje, ni ene misli ki bi nam kazala pot v bodočnost...

— **Državni grb** je ravnokar izšel v založb Učiteljskega doma v Mariboru. Izdelan je točno po pravilih heraldike, tiskan na močen karton v velikosti 50 x 60. Grb je pregledan po strokovniških in odgovarjaj vsem zahtevam. Delo je tako lepo uspeio, da bode naravnost okras šolam in uradom. Grbu je priderano na posebnem listu poiasnilo o nastanku in pomenu Dobiva so po vseh večjih knjižarnah in pri založništvu ter stane samo 20 Din. Naročite in okrasite ž njim naše šole!

— **Risarski tečaj** za strokovno izobrazbo učiteljev na obrtno-nadaljevalnih šolah se vrši na tehnični srednji šoli v Ljubliani od 1. avgusta do 31. oktobra 1926. Prošnje je vložiti do 30. junija

1926. Natančen razpis glej v »Uradnem listu« št. 51 z dne 1. junija t. l.

— **V St. Jurju ob lužni železnici** je umrla gospa Pepika Sivka soproga ujednega tov. Antona Sivka, bivšega predsednika Celjskega učiteljskega društva. Naše sožalje!

— **Slovinci!** Več let nas nadleguje najtežja ekonomska kriza. Težke posledice vojne še zdavnai niso izbrisane. Tisoč najboljših sinov našega naroda stojijo na cesti in ne moreio najti dela, da prehranijo sebe in svojo družino. Medtem pa drugi brezvestno razmetavajo denar za luksuz in zabavo in za zamenjavo za vino, liker in druge alkoholne tekočine. Pri tem hlinijo liubežen do domovine, do Boga, do svoje družine, do ljudi. Skozj erla »redo milijarde a pri tem se ne usmilio sirote niti s pogledom. Kam nas to vodi? Alkohol nam uničuje zdravje in moč! Alkohol razdira temelje družine, slabi moralio in poštenie, pospešuje zločine in korupcijo. Otresimo se alkohola! Proslavimo lepo čednost, treznost in posnešumo samovzročio nas mladih k abstineni: alkohola in tobaka. Pridružite se pokretu proti demonu — alkoholu! Živela popolna in traina abstinenca! Živel naš antialkoholni dan! — Ljubliana, dne 5. maja 1926. — **Slovenska trezna mladina** — Dr. Mikič.

— **Ekskurzija Feri. Saveza Učit v Českoslovaško** 1. Dnevni načrt: 7. julija Plzen, 8. Hradec Králové, 9. Okoli Hradce Králové, 10. Blansko, 11. Brno, 12. Lazne Luhačovice, 13. Zlín, 14. Moravska Ostrava, 15. Vitkovice, 16. Liptovský-Sv Mikuláš, 17., 18. event. 19. Tura na velegorie Tatro, 20. Bratislava, 21. Praga event. do Donavi. Stroški za to pot (7.—21. julija za 600 Kč). 2. Sestanek 2. julija v Ljubliani ob 14. uri hotel Miklič — nasproti glavnega kolodvora. Svidenie v Pragi (za one ki ne potujejo z nami) 4. julija kavarna-hotel »Zlata husa na Vaclavskem namesti! (Spoznanie jugoslovenski znak) Do svidenia! Informacije od 1. julija: Ljubliana, Resljeva cesta 25/I. — Mrovlie. — **Opomba uredništva:** Ta izlet ni v nikakvi zvezi z ekskurzijo, ki se vrši pod UJU.

— **Ljubljanska trezna mladina** je priredila 5. junija 1926 v Akademskem kolegiju »Čaianko s plesom«. Leno je bilo videti pestro množico trezne mladine od malih učenk nižjih razredov raznih šol tja do resnih obrazov akademikov. Med njimi pa neumorni delavec in propagator treznosti dr. F. Mikič, ki je otvoril čaianko s pozdravom in z vznešenimi besedami. Pozdravj je sledil vzpored, ki je obsegal več deklamacij pevskih in klavirskih točk. Po mali zakuski se je vršil ples. Tako je prav! S smotrenim, resnim delom, s poukom in primerno zabavo odvrčamo mladino od pogubnega alkohola. Od trezne mladine smemo pričakovati pravih delavcev na narodnem in socialnem polju. Trezen narod je narod bodočnosti. V nedeljo 13. junija t. l. pa bo priredilo društvo »Treznost« v Ljubliani v Kinu Matica »Akademijo« z bogatim programom.

— **Maturantje mariborskega učiteljsča iz l. 1880 in 1881.** Pozor! Običaien sestanek predvden letos za 3. in 4. julija v Ljutomeru. Stare sablje — pero za klobuk na hačji v Prlekijo. Predloge sprejemata tov Matija Šmid in Anton

ska šola (mizarstvo, knjigoveštvo): Ljubljana II. deška osnovna šola (pletarstvo i. dr.); Ljubljana III. deška osnovna šola (knjigoveštvo); Ljubljana IV. deška osn. šola; Ljubljana — Barje, osnovna šola, (mizarstvo); Maribor, II. deška osnovna šola (mizarstvo, kartonaža, knjigoveštvo); Maribor, IV. deška osnovna šola (kartonaža); Maribor, deška meščanska šola (mizarstvo itd.); Laitersberg-Krčevina, osnovna šola (knjigoveštvo); Studenci pri Mariboru, deška osnovna šola (kartonaža, knjigoveštvo).

d) Šolski vrtovi so na 60 šolah.

e) Šolske kuhinje ima 13 šol.

f) Šolske lekarne so na 36 šolah.

g) Razredni odbori. Posebni razredni odbori so večinoma v vseh razredih razen v I. in 2. razredu.

h) Šolski odbori. Tudi posebne šolske odbore ima večina šol. Ti odbori so imeli 2—6, pa tudi mesečne seje, na katerih se je posvetovalo in sklepalo o raznih društvenih zadevah in prireditvah.

i) Zdravstveni nadzorniki. Svoje lastne zdravstvene nadzornike ima večie številu razredov.

j) Telovadba. Obvezna telovadba je uvedena na vseh deških šolah, ne-

ob dobrem razpoloženju vseh udeležencev. — Dne 21. junija 1925 so posetili učenci razstavo, ki jo je priredil ljubljanski higijenski zavod v Brežicah, in se tako seznanili s sredstvi ki jih je treba uporabljati v obrambi proti tuberkulozi. Kvarne posledice brezbriznosti in nemarnosti v tem pogledu so predočevali izbrani filmi.

2. **Črnomelj**, osnovna šola: Priredili so izlete v Gradac, na Sušak, Reko, v Bohinjsko Bistrico, k Sv. Frančišku.

3. **Domžale**, osnovna šola: Tekmo za zdravie so deloma zelo usdešno končali. Udeležili so se pod nadzorstvom učiteljev poučnih in zabavnih izletov v pristo prirodo, prisostvovali so raznim zdravstvenim predavanjem ter gojili in propagirali protialkoholno gibanje z »Junaki«.

4. **Kamnik**, deška osnovna šola: Tekma za zdravie se je dobro obnesla. — Podmladek je daroval v začetku šolskega leta šolarski knjižnici 209 Din, za kateri znesek so se nakupile mladinske knjige. — Dne 20. junija in 21. junija 1925 je priredil Podmladek dve mladinski igri »Vražje« in »Škratje«, ki sta jako dobro izpadli. — Sodelovali so pri Sokolu in Čitalnici in priredili izlet v prirodo.

(Dalje prth.)

Porekar do 15. junija. Vzored bo pravočasno naznanjen. Živel!

— **Razpis.** Za šolsko leto 1926/27. se razpisujejo tri mesta za učitelje osnovnih, oziroma meščanskih šol kot udeležence enoletnega tečaja v »Gospodarski šoli« v Mladiki v Ljubliani ter tri mesta za učitelje(ice) na osnovnih, oziroma meščanskih šolah kot udeležence enoletnega tečaja na konservatoriju »Glasbene Matice« v Ljubliani. Udeležniki obeh tečajev dobe enoletni študijski dopust s polnim prejemki. Prosilke za gospodarski tečaj morejo navesti v prošnji, da se obvezujejo pokoriti se voditelji tečaja in se udeleževati vseh praktičnih vaj. Za 1100 Din na mesec dobe stanovanje in hrano v »Mladiki«, za 600 Din mesečno pa samo hrano. Prvenstvo za dopust za tečaj na konservatoriju imajo oni prosilci ki uče violino. Prošnje, naslovljene na ministrstvo prosvete, naj se predložijo Velikemu županu za ljubljansko oblast do 30. junija t. l. po službeni poti.

ZA CENTRALNO KNJIŽNICO UJU
nov. Ljubliana so darovali: gosp. Dragotin Kveder, ravnatelj deške meščanske šole v Ptuj. »Pedagoški letopis« I. II. in VII. letnik, G. Peter Golobič je daroval: Popolna slovnica esperantskega jezika. Gospod Avsec pa: Vollständiges Lehrbuch der Esperanto-Sprache.

Vsem darovalcem iskrena hvala! Tovariši(ce)! Poglejte svoje knjižnice in sledite vzgledu objavljenih darovalcev!

Knjižničar.

— **Nabiralcem in naročnikom »Zvončka«.** Prihodnjo soboto bomo že razposlali 10. številko. Večina nabiralcev pa nam še ni javila naročnikov. Prosimo vladno, da nam nemudoma javite naročnike tudi ostali, ker smo za to številko obdržali naklado 9. številke in upamo, da vendar zadnje številke letnika ne boste opustili.

»**BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA.** Ljubliana. Poljanski našin 10/21 pošlje vsakemu naročniku »Učit. Tovariša« zaminitiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj: ne bo Vam žal!

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovanja.** Franja Reboljeva za stalno učiteljico ženske osnovne šole v Studencih pri Mariboru. Berta Petričeva za stalno učiteljico IV. deške osnovne šole v Mariboru. Obe sta dodeljeni ženskemu učiteljskemu v Mariboru.

— **Napredovanje.** V 3. grupo II. kategorije: Pavla Kotnikova, učiteljica v Lehnu. Ludmila Mikuzeva, učiteljica v Gotovljah. Jospina Černetova, učiteljica v Smarju pri Jelšah. — V 4. grupo II. kategorije: Marija Grubelnikova, učiteljica v Črni. Marica Kertlieva, učiteljica v Negovci. Mira Štjančeva, učiteljica v Ptuj. Valentina Lorgarjeva, učiteljica na Sladkem vrhu. Pavla Frasova, učiteljica v Marenbergu. Justa Znidaršičeva, učiteljica pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Metka Brandstetterjeva, učiteljica na Muti. Marija Obranova, učiteljica pri Dev. Mariji v Brezju. Albina Petrovičeva, Vida del Cottova, učiteljici v Dramljah. Antonija Kečleja, učiteljica v Polensaku. Milica Stupanova, učiteljica v Dobrovcu. Ana Flegova, učiteljica v Celju. Ivana Rečnikova, učiteljica pri Sv. Lovrencu na Pohorju. — V 3. grupo II. kategorije: Ludovit Burja, učitelj v Rajhenburgu. Antonija Završnik-Pavčič-Gödererjeva, učiteljica v Ribnici.

LISTEK.

† **Mala Josipa.**

Danes sem prejel nenavaden zavitek časopisa. Naslov na ovitku je pisala okorna roka z menim popolnoma neznan pisavo. Začuden ga raztrgam in pred menoj se razperne »Hrvatskega lista« iz Osjeka štev. 135. od 3. junija t. l. Takoj mi pade v oči z navadnim svinčnikom podčrtana dnevna vest. In berem enkrat, berem dvakrat, pa ne morem verjeti, tako čudno zveni vse skupaj. Dnevna vest se glasi: Josipa Pucenič, učiteljica na gradniskoli školi v Trziču v Sloveniji, rodjena Osječanka- umrla je nakon duge i teške bolesti inčer u 10 sati prije podne ovdje u Osijeku kod svojih rođjaka. Sprovod će biti iz mrtvačnice na gornjogradsko rimokatoličko groblje sv. Ane danas u četvrtak u 4 sata poslije podne. Počivala u miru!

Kako brezsrčna je vendar usoda! Komaj da si posledala v svet, že Ti je

Andreana Lul'k-Flaissova, učiteljica v Ljubliani. — V 4. grupo II. kategorije: Angela Vrhovčeva, učiteljica na Dobravi. Ivana Premkova, učiteljica v Suhorju. Gabrieli Janežič, učiteljica v Kočevju. Stefania Jazbarjeva, učiteljica v Stari Fužini. Denise Belejeva, učiteljica v Gorjah. Pavla Vrabčeva, učiteljica v Loškem potoku. Karla Hočevarjeva, učiteljica v Dobrepoljeh. Franc Valavec, učitelj v Dobrepoljeh. Leopold Bohinc, učitelj na Poljanah. Dragotna Rainerjeva, učiteljica v Rajhenburgu. Ernestina Lapajnejeva, učiteljica v Toplicah. Valerija Sevarjeva, učiteljica v Štreklicvcu. Ljudevit Brozovič, učitelj v Kastvu.

Polemika.

Zopet Višja pedagoška šola.*

Polemika o višji ped. šoli v »Učit. Tovarišu« štev. 18., 19., 20. in 21. je začela v osebni boji, zato je moj današnji odgovor izsiljen in o tej stvari zadnji. Odgovorjal bom na kratko in bolj na splošno.

Klub slovenskih slušateljev višje pedagoške šole v Zagrebu je v 12. številki »Učit. Tov.« pisal splošno zaključivo za vse učiteljstvo. Med tem so pasus: še posebej obrnjeni na meščansko učiteljstvo, kakor n. pr.: »...Prijetno je ležati v hladni senci, to se pravi prijetno je pohajati po Zagrebu. Tako so označili nekateri tovariši, zlasti starejši in to še posebej oni z meščanskih šol. In pravzaprav se ne čudimo! Saj mislimo, da smo le v nekakšnem tečaju s par tedenskimi urami!... Saj žive v veri, da je učitelju vsaka višja izobrazba na kakvi višji ali visoki šoli nepotrebna češ. izobrazbi in uči se sam kot smo se morali mi...« — To je skrajno žaljivo in take omejenosti si ne pustimo podtikati.

Torej Klub je napadel in ne raz: jaz je branim sebe in tovariše. Pravite, da je bil Vaš članek le informativen. Dobro, ako Klub ne zna podati informativnega članka drugače in v drugi obliki, potem ste s tem svoj članek sami obsodili, s čimer potrujete tudi mojo sodbo o članku. Glede dr. Bosančevega članka v 1. in 2. številki »Meščanska šola« pa blagovolj Klub prečitati tozadevno pripombo uredništva.

Pišete: »Nismo hoteli izzivati, nečemo boja in nečemo osvajat... kar je naše... si ne damo vzeti od nikogar ne od mlajših, pa tudi ne od starejših...« Kako naivno in fantastično! — Že prvotni naslov vašega članka (Višja ped. šola — kurz!) je bil izzivajoč: a ga je urednik, kar v svojem odgovoru sami priznate, omilil. Vsebinska članka je bila pa žaljiva, s čimer ste izzvali boji.

Kaj pa hočete pravzaprav osvajati in kaj je vaše? Višja ped. šola ima namen vzgajati naraščaj meščanskošolskih učiteljev. A vi bi morali pokazati vsaj toliko zmožnosti, da še tega zavedate. Zato ne razdirajte tega, kar smo že mi sezidali, temveč skrbite, da bode to naše delo v pravem pravcu nadaljevali in spopolnivali: sicer ne bode dvignili ule, da šole kar obliubujete v svojem članku.

Vprašujete: »Ali so imeli tov. mešč. učitelji tudi tako mnenje o kastah, ko so ustanavljali »Društvo mešč. učit.«?

Odgovarjam: Klub slov. slušateljev ni še zasledil, da hoče sedaj tudi osnovnošolsko učiteljstvo strokovno in nepolitično organizacijo. Meščanski učitelji smo

* Na željo čitateljev moramo s tem debato o tem zaključiti in prosimo obe stranki, da se ozirata na to — Uredn.

to potrebno že pred leti uvideli. V društvu meščanskih učiteljev smo združeni vsi brez ozira na politično pripadnost in prav dobro se razumemo. Vidite, tako mnenje o kastah smo imeli mi takrat, ko smo ustanovili svoje društvo meščanskih učiteljev. In to društvo je vedno opravičljivo se včlaniti tudi v večjo nepolitično strokovno učiteljsko organizacijo.

Če citirate, citirajte smiselno — dobesedno, ne pa potvorično! Moj stavek se glasi: »... ki so prosili za sprejem v višjo ped. šolo, a so bili vsled pomanjkanja prostora odklonjeni. Vi pa pišete: »... in so prosili za sprejem v višjo ped. šolo, a so bili odklonjeni.« Nato mi seveda zlobno podtikate, da obdolžujem šolske oblasti krivičnega postopanja, kar pa ni res.

Imena onih, ki niso bili sprejeti v višjo ped. šolo radi pomanjkanja prostora dobiče lahko pri prosvetnih oddelkih. V svojem odgovoru kažete (z označbo 27.—29. vrsta) zopet le del stavka iz članka Stepana Avg. »Pro domo sua« v »Mešč. šoli« štev. 2., 1926, str. 37, kar pa nima s tem, kar ste vi hoteli povedati, prav ničesar opraviti. Da je to res, zato citiram to, kar pravi Stepan in na kar se vi napačno sklicujete: »... Zar su slabe uzgojne ličnosti učitelji, koji su iz vlastite ambicije za naukom i prosvjetnim radom svojom energijom uz ogroman zvanični i nezvanični rad svoga položaja ovladali bezbrojne zaprieke i teškoće, pripravljali se noću, o manjim i velikim praznicama i položili izpit često uz velike materijalne žrtve? Zar su oni manja vriednost od današnjih absolventata viš. ped. škole koji se udobno uz državnu štipendiju (plaću) bez ikakve druge brige pripravljaju za građansku školu?« Odgovor na ta vprašanja vam dajo absolutno višje ped. šole, ki že delujejo med nami.

Nsem vam rekel, da ste šli na višjo ped. šolo radi materialnega položaja, pač pa sem vam rekel, da ste šli na višjo ped. šolo po znanje, da je donesete med naš narod. Zato vas prosim, ne bodite osebni in ne pošiljajte takih dolgozveznih člankov v svet, ker od tega nima naš narod ničesar.

Nadalje pišete, da so v klubu starejši tovariši od mene in da moram to upoštevati. Dobro, to jako rad storim, zato prosim te starejše tovariše da uveljavijo svoj vpliv v klubu in da v bodoče piscu vsak članek, ki gre v svet pod firmo kluba, pregledajo in temeljito popravijo ter ga sformirajo tako, da bo učiteljstvo potem na te članke res lahko ponosno, sicer naj članek kratkoma konfiscirajo. Ant. Fakin strok. učit.

Učiteljski pravnik.

— **Š. Glavna Kontrola osporila 15% pri 32 letih — Državni Svet li je ugodil.** Državni svet Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca Br. 47.125/25. 24. marta 1926 god. U ovom II. Odelenju sastavljenom od podpredsednika Državnog Saveta dr. Tuzomira Alaudovića, kao predsednika i državnih savetnika:

Dr. Nikole Durđevića, dr. Stevana Sagadina, dr. Makse Rošća i dr. Save Vukanovića, kao članova sa delovodom Bogdanom Majstorovićem, uzeo je u razmatranje tužbu Glavne Kontrole od 26. okt. 1925. god. br. 56.516 protivu rešenja Ministra prosvete od 24. augusta 1925. god. O. N. br. 39.162 kojim je K. P. učitelju sa 32 godine i 16 dana službe priznata za penziju povišica 15% od osnovne plate prema čl. 31. zakona o činovnicima pa je, proučivši kako tužbu,

rim. kar si tekem časa pridobila, pa Te ugrabi v cvetu let neizprosna sovražnica učiteljskega stanu, zavratna sušica. S silo smo Te poslali v bolnico s strahom prejemali vesti v Tvoji boleznj, vedoči, da Ti ni rešitve. Ko si pred štirinajstimi dnevi odpotovala v rodno ravnine, tedaj se je užgalo v nas upanje, da se morda vendarle še vidimo v šoli. Varalo nas je, kakor je Tebe. Ko to pišem, srš že mirno večno spanje pod domačo grudo. Nad Teboj se dviga vsako jutro mali škrjanček, pa Ti svoje pesem istranično, obletava Tvojo gomilo v podvečer, želeži Ti vedno znova lahko lahko noč! Koliko srečnejši je ta drobnj ptiček od nas, ki Ti nismo mogli stisniti drobne ročice v slovo, ki Ti nismo mogli reči iz oči v oči: Na svidenie!

Mala Josipa! Spavaj sladko sredi sremske ravnj! Trziško učiteljstvo in trziška mladina-se bodo vedno z najglobljim spoštovanjem spominjali male, lučbeznive učiteljice in tovarišice Josipe!

Alb'n Latovic.

rešenje i ostala akta, tako i odgovor Ministrov na tužbu poslat nismom od 25. novembra 1925. god. O. N. br. 73.577 našao da sporno rešenje nije na zakonu osnovano.

Prema čl. 31. zakona o činovnicima, i zakonodavnom tumačenju tega člana datom u čl. 50. zakona o budžetskim dvanaestnima za avgust — novembar 1925. god. pravo na povišicu od 15% u penziji stiče se posle 35 godina službe, a ne posle prosluženog bremena koje je potrebno za dobijanje pune penzije po odredbama specijalnih zakona za pojedine struke izuzev struka nomenutih u tome čl. 50.

K. P., kao učiteljica stekla je pravo na punu penziju prema zakonu o narodnim školama, ali stoga što nije odslužila 35 godina, kao što propisuje opšti zakon, ne može se za penziju koristiti povišicom od 15% iz čl. 31. tora opšter zakon.

Prema izloženome, ta ji je povišica nožrešno priznata, pa se sporno rešenje stoga ima poništiti.

Sa ovih razloga, a na osnovu čl. 156. zakona o činovnicima u vezi sa čl. 253. finansijskog zakona za 1924/25. god. i čl. 34. zakona o Državnom Savetu i Upravnim Sudovima, II. Odelenje Državnog Saveta

presuduje:

dase poništi rešenje Ministra Prosvete od 24. avg. 1925. god. O. N. br. 39.162.

Delovoda: Bogdan Majstorović. — Predsednik II. Odelenja Državnog Saveta: T. Alaudović

Naša gospodarska organizacija.

B. MEDVEŠČEK: NAŠ GOSPODARSKI PROGRAM.* (Konec.)

S tem delom pa ne rešimo le organizacije, ampak postanemo tudi rešitelji narodovi. Zakaj naše pravo zvame je vzgoja naroda; tega zvanja pa smo zmožni le takrat, ako imamo sami pravi vzgojo. Zato dvje organizacije ni kot namen, ampak kot sredstvo za izvedbo naše misije. Da bomo res vredni visokega naslova, ki se nas danes le po nemarnem drži, da bomo res kulturni pionirji narodovi.

Zaključki:

1. Učit. konvikti je edina naša gospodarska ustanova, ker je postavljena na organizacno podlago. Članstvo je obvezno: vsak član sme imeti le en delež.

2. Učit. konvikti ima dvojno funkcijo: je fond za zgradbo Učit. konvikta, je pa obenem tudi temelj vsega našega gospodarstva.

3. Kot drugo je matica vseh učiteljskih gospodarskih ustanov; nad njimi vrši pokroviteljstvo in kontrolo. Njegova glavna naloga kot takega je, da izvede čimprej socializacijo oziroma nacionalizacijo vseh drugih gospodarskih ustanov.

4. Socialna vzgoja vsega članstva je predpogoj zdravia in napredka organizacije, tudi v gospodarskem oziru. Izvesti je zato čimprej sistematično samoizobraževalno akcijo v vseh okrajnih društvih potom samoizobrazbe krožkov.

Bilanca prvega leta Učit. konvikta kaže — neuspeh. Neuspeh, ker je le polovica članov organizacije tudi njegovih članov. Zato tudi ni Učit. konvikti »de facto« organizacna ustanova, ampak le nekaka — filijalka, kakor ostale ustanove. S tem pa je izgubil pravi zmisel. Tak kot je po skoraj enem letu je le star v nekoliko nrenovljeni, boljši izdaji. To pa je slabo. Niegov dvig ni bilo novo življenje, ampak le nekako pomlajenje »alla Voronov«, pomlajenje, ki je pa le več ali manj humbug.

To veliko pogreško treba čimprej popraviti, odstraniti moramo atavizem, sicer smo kmalu zopet v sredi larka. Organizacni princip je »conditio sine qua non!«

Da ni pravega zaupanja vanj (ugotovitev predsednika na občenem zboru!) je iskati vzrok ravno v opuščanju tega glavnega principa. V tem pa se zrcali tudi njegova nemoč; brez zadostne moči pa je vsak uspeh iluzoren! Učiteljski konvikti ni še rešena zadeva, njegova drava rešitev je še vedno odprto, butajloče vprašanje!

* Vso odgovornost za ta spis prevzema disec. Uredništvo.